

**Nowe
technologie
w praktyce
prawnika**

Nowe technologie w praktyce prawnika

 Biblioteka
Palestry

Redakcja naukowa:
Patryk Ciurak
Grzegorz Wierczyński

Autorzy:
Patryk Ciurak
Agnieszka Głowacka
Katarzyna Irytowska
Joanna Kornas
Jakub Kubalski
Szymon Łajszczak
Mikołaj Otmianowski
Michał Ponikowski
Marcin Rojszczak
Barbara Szczepańska
Katarzyna Szczudlik
Grzegorz Wierczyński
Marcin Zręda

Sopot 2021

Redakcja i korekta: Beata Milianowska

Skład i okładka: Jerzy W. Wołodźko

Copyright © Wydawnictwo Arche, 2021

ISBN 978-83-88445-02-6

ARCHE

Wydawnictwo Arche
ul. 3 Maja 8/1, 81-747 Sopot
tel. 608 696 421
www.wydawnictwo-arche.pl

Spis treści

Wstęp	7
--------------------	---

LegalResearch

Agnieszka Głowacka

I-1. Wyszukiwanie w zamkniętych systemach informacji prawnej i otwartych bazach informacji prawnej	12
---	----

Grzegorz Wierczyński

I-2. Czego nie ma w systemach informacji prawnej?	36
--	----

Katarzyna Irytowska

I-3. Wyszukiwanie orzeczeń w czasach orzeczeniowego tsunami oraz analityka predykcjna	46
--	----

Szymon Łajszczak

I-4. Monitoring legislacyjny i wyszukiwanie materiałów legislacyjnych	76
--	----

Barbara Szczepańska

I-5. Wyszukiwanie i weryfikacja piśmiennictwa prawniczego	94
--	----

Barbara Szczepańska

I-6. Zarządzanie wyszukiwaniem informacji, czyli kilka uwag o researchu prawnym	106
--	-----

Michał Ponikowski, Barbara Szczepańska

I-7. Dobre i ryzykowne praktyki podczas researchu prawnego	120
---	-----

LegalTech

Patryk Ciurak

II-1. LegalTech. Syntetyczne wprowadzenie 132

Marcin Zręda

II-2. Zarządzanie wiedzą w kancelarii 156

Mikołaj Otmianowski

II-3. Narzędzia informatyczne do zarządzania pracą w kancelarii 194

Jakub Kubalski

II-4. Digitalizacja akt i rozwiązania chmurowe dla wspólnej pracy nad dokumentami 216

Katarzyna Szczudlik

II-5. Wykorzystanie sztucznej inteligencji (AI) w pracy prawnika na przykładzie narzędzi do analizy dokumentów 236

Joanna Kornas

II-6. Nowe możliwości i dobre praktyki w komunikacji on-line z klientem 254

Mikołaj Otmianowski

II-7. Ocena rentowności wdrożonego oprogramowania 278

Cyberbezpieczeństwo

Marcin Rojszczak

III-1. Praktyczne aspekty cyberbezpieczeństwa . . 288

Wstęp

W 1645 r. Blaise Pascal, chcąc ułatwić pracę swemu ojcu, który był poborcą podatkowym, zaprojektował mechaniczną maszynę liczącą (nazwaną od imienia twórcy „pascalina”). Maszyna działała bezbłędnie, pozwalała szybko uzyskiwać wyniki obliczeń nawet na dużych liczbach, a w dodatku wyglądała jak dzieło sztuki. Wydawałoby się, że tak wspaniały wynalazek błyskawicznie podbije świat, a zważywszy, że jego twórca otrzymał od króla ochronę prawną – droga do sukcesu komercyjnego wydawała się otwarta. Ostatecznie jednak za życia Pascala udało się wyprodukować i sprzedać jedynie kilkadziesiąt maszyn, które często traktowane były jako osobliwości i pokazywane razem z rzadko spotykanymi okazami zwierząt czy roślin. Francuscy księgowi, poborcy podatkowi i wszystkie inne osoby poświęcające w swojej pracy dużo czasu na dokonywanie obliczeń matematycznych, w połowie XVII w. nie byli jeszcze gotowi na używanie mechanicznego kalkulatora. Stracił na tym nie tylko jej twórca, ale również wszyscy potencjalni użytkownicy. Okazało się, że samo pojawienie się nowej technologii, istotnie ułatwiającej wykonywanie zadań, które do tej pory wymagały znacznego nakładu czasu pracy, nie gwarantuje, że uda się wykorzystać korzyści, które ta technologia oferuje. Niezbędnym warunkiem jest odpowiedni poziom świadomości społeczności, która ma korzystać z danej technologii.

Celem niniejszej książki jest upowszechnienie wiedzy na temat nowych technologii, przydatnych w pracy osób wykonujących zawody prawnicze. Wybraliśmy te z nich, które bezpośrednio odnoszą się do praktyki prawniczej. Staraliśmy się opisać je w sposób, który umożliwi nawet zupełnym laikom ocenę zalet, ale też potencjalnych zagrożeń, które owe technologie niosą. Inaczej mówiąc, książka ta ma budować świadomość nowych technologii i pomóc dokonywać przemyślanych wyborów w tym zakresie.

Książka jest podzielona na trzy części. Pierwsza dotyczy narzędzi służących do wyszukiwania informacji o prawie (*legal research*). W drugiej opisane zostały wybrane narzędzia i praktyki ułatwiające przetwarzanie i wykorzystywanie tej informacji (*legal tech*). W trzeciej przedstawiono zagadnienie, które przenika obie poprzednie części,

czyli problem cyberbezpieczeństwa. Do napisania poszczególnych tekstów zaprosiliśmy praktyków, którzy z opisywanymi technologiami mają do czynienia w codziennej pracy.

Część dotycząca wyszukiwania informacji o prawie otwiera rozdział o tym, skąd się biorą i na czym polegają różnice w wyszukiwaniu w systemach informacji prawnej (takich, jak LEX czy Legalis) od wyszukiwania za pomocą Google. O napisanie tego rozdziału poprosiliśmy Agnieszkę Głowacką, która przez ostatnie lata odpowiadała za rozwój narzędzi wyszukiwawczych w wydawnictwie Wolters Kluwer Polska. Swoistym uzupełnieniem tego rozdziału jest tekst Grzegorza Wierczyńskiego (kierownika Katedry Informatyki Prawniczej na Uniwersytecie Gdańskim), który przestrzega przed uleganiem wrażeniu, że systemy informacji prawnej stanowią kompletną i pozbawioną luk reprezentację polskiego systemu prawnego. Trzeci rozdział dotyczy najbardziej aktualnego tematu w prowadzonych na całym świecie badaniach z zakresu informatyki prawniczej – wyszukiwania informacji o orzeczeniach sądowych oraz próbach stworzenia sztucznej inteligencji, która będzie służyła tzw. analityce predykcyjnej. Rozdział ten napisała Katarzyna Irytowska, która odpowiada za te kwestie w wydawnictwie Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. W czwartym rozdziale omawiane są zalety korzystania z monitoringu regulacyjnego i trudności jakie napotyka się w polskiej praktyce w tym zakresie. Autorem tego rozdziału jest twórca serwisu Vigilex – Szymon Łajszczak. Kolejne dwa rozdziały napisała Barbara Szczepańska, która pracuje jako Research Services Manager w kancelarii Hogan Lovells. Pierwszy z tych tekstów dotyczy specyfiki wyszukiwania informacji zawartych w literaturze prawniczej, zaś drugi – zarządzania wyszukiwaniem informacji. Część pierwszą kończy rozdział napisany wspólnie przez Michała Ponikowskiego (Dyrektora Działu Szkoleń Wolters Kluwer Polska sp. z o.o.) i Barbarę Szczepańską, którzy omawia wybrane dobre i ryzykowne praktyki podczas wyszukiwania informacji o prawie.

Część poświęconą *legal tech* otwiera tekst, który zwięźle wprowadza w tematykę narzędzi informatycznych dla prawników. Autor – Patryk Ciurak, asystent w Katedrze Informatyki Prawniczej na Uniwersytecie Gdańskim, były wieloletni pracownik Redakcji

Publikacji Elektronicznych Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. – omawia m.in. problemy, które może rozwiązać nowoczesna technologia w pracy prawnika, kategorie narzędzi informatycznych oraz wskazuje, skąd czerpać wiedzę o *legal tech*. Konsekwentnym następstwem tematów poruszonych w części pierwszej jest rozdział o zarządzaniu wiedzą w kancelarii, o zastosowaniu odpowiednich do tego narzędzi i o utrudnieniach, które może napotkać ten proces. Autorem jest Marcin Zręda, Dyrektor Strategiczny Rynku Usług Prawnych i Przedsiębiorstw w Wolters Kluwer Polska sp. z o.o. Sposób na znaczące usprawnienie pracy bez kosztownych wdrożeń narzędzi informatycznych opisuje Mikołaj Otmianowski – radca prawny, przewodniczący Komisji LegalTech OIRP w Warszawie, wiceprezes zarządu DAPR sp. z o.o. Do uzyskania zauważalnej poprawy wystarczy – jego zdaniem – zwykły MS Outlook, funkcje tam dostępne i odpowiednia metodyka pracy. W kolejnym rozdziale tego samego autora zamieszczono wskazówki, jak ocenić, czy wprowadzenie nowego narzędzia w kancelarii rzeczywiście przyniosło pozytywne efekty. Istotne zagadnienia praktyczne omawiają adwokaci z kancelarii SSW Pragmatic Solutions. Jakub Kubalski wskazuje, jak chronić i pracować z aktami sprawy w formie elektronicznej oraz jak korzystać w tym celu z rozwiązań chmurowych. Katarzyna Szczudlik rozważa natomiast, co zrobić, by świadomie i z rozmysłem wdrażać rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji (AI): jak się przygotować do wdrożenia, jakie powinny być etapy procesu i kto powinien brać w nich udział. Postępująca informatyzacja codziennego życia zachęca, by kontaktować się z klientem możliwie szybko i przy wykorzystaniu różnych kanałów. O niebezpieczeństwach, które niesie ze sobą komunikacja elektroniczna z klientem oraz o tym, które narzędzia spełniają wymogi poufności obowiązujące prawników napisała Joanna Kornas – radca prawny, Professional Agile Leader oraz Data & Privacy Operations Manager w międzynarodowej grupie bankowej.

Ostatnia część książki opracowana została w całości przez Marcina Rojszczaka (Zakład Prawa Administracyjnego i Nauki o Politykach Publicznych, Politechnika Warszawska), który na podstawie bogatego doświadczenia i wiedzy eksperckiej kompleksowo omawia zagadnienia dotyczące cyberbezpieczeństwa kancelarii

prawnej. W rozdziale opisano m.in. najistotniejsze zagrożenia dla kancelarii i przechowywanych w niej informacji, błędy i mity związane z postrzeganiem cyberbezpieczeństwa oraz wskazówki jak zbudować system bezpieczeństwa IT kancelarii wraz z praktycznymi rekomendacjami w tym zakresie.

Mamy świadomość, że poniższa książka nie wyczerpuje bogatego tematu, jakim są nowoczesne technologie w praktyce prawnika. Liczymy jednak, że będzie swego rodzaju pierwszym krokiem, prostym w odbiorze, a przede wszystkim przydatnym w praktyce wprowadzeniem do tej fascynującej tematyki.

Patryk Ciurak, Grzegorz Wierczyński, Sopot 2021